

Tehokasta ja tuloksellista kalastuksenvalvontaa

Kalatalouden Keskusliitto 2025

Anne Mäkelä

Kalatalouden erityisasiantuntija

Kalastuksenvalvonnan kehittämissuunnitelma ja KAVA-hanke

- Kalastuksenvalvonnan kehittämissuunnitelman puitteissa teetettiin kysely kalastuksenvalvojille vuonna 2022
- Kyselyn vastausten pohjalta laadittiin kalastuksenvalvonnan kehittämissuunnitelma, joka toteutuu KAVA-hankkeen (2024-2025) kautta
 - Yksi hankkeen tavoitteesta on kehittää kalastuksenvalvontaa ammattimaisempaan suuntaan
- Hanke on saanut rahoitusta maa- ja metsätalousministeriön kalastonhoitomaksuvaroista

Ammattimainen kalastuksenvalvonta - miksi?

- Ammattimaisen valvonnan lisäämisellä voidaan vastata erilaisiin valvonnan haasteisiin
 - Valvojien passiivisuus
 - Raportoinnin puute
 - Viranomaisyhteistyön lisääminen
 - Valvonnan ja toimenpiteiden yhdenmukaisuus
 - Valvojien saatavuus
 - Tehokkaalla ja ammattimaisella valvonnalla lähetetään viesti kalastajille

Ammattimainen kalastuksenvalvonta - miksi?

- Esimerkiksi kalatalousalueen valtuuttamista valvojista 70 % ilmoitti lähtevänsä vesille yksinomaan valvomaan, kun taas osakaskuntien valvojista 76 % ilmoitti tekevänsä valvontaa muun toiminnan, kuten oman kalastuksen, yhteydessä.
- Eroa näyttäisi olevan myös valvojien toiminnan tuloksellisuudessa.
 - Kalatalousalueen valvojat tekivät keskimäärin 51 henkilötarkastusta vuodessa ja osakaskuntien valvojat 21.
 - Kalatalousalueen valvojat valvoivat keskimäärin 16 tuntia vuodessa ja osakaskuntien 14 tuntia.
 - Henkilötarkastusten määrään voi vaikuttaa se että kalatalousalueiden valvojia toimii enemmän väkirikkailla alueilla kuten Uudellamaalla. Kaupunkien läheisyydessä tapaa varmasti enemmän kalastajia.

Miten ammattimaisuus toteutetaan (1/2)?

Maksamalla valvontatyöstä korvaus (kalatalousalueen tmr tai edmr)

- Jotta valvonta muuttuisi ammattimaisempaan suuntaan, tarvitaan lisää rahaa.
- Vaikka tuntikorvauksen tai palkan saaminen ei suoraan tarkoita parempaa valvontaa, se merkitsisi enemmän tehtyä valvontaa, mikä on useimmissa tapauksissa tie laadukkaampaan valvontaan.

Valvonnan on oltava koordinoitua ja suunnitelmallista

- Valvontakoordinaattori tai aktiivinen toiminnanjohtaja
- Valvonnan tehokkuus sekä kohdentaminen ajallisesti ja paikallisesti

Miten ammattimaisuus toteutetaan (1/2)?

Valvonnasta tulee raportoida toimeksiantajalle

- Esimerkiksi asiakaspalautteen käsittely
- Koordinaattorin tai toimarin tulee tietää mitä vesillä tapahtuu ja mitä kalastuksen luvallisuuteen ja laillisuuteen liittyviä ongelmia alueella on

Valvonnan tulee olla yhdenmukaista

- Samoista rikkeistä samat toimenpiteet
- Hallintolaki

Valvontatuntien määrä

- Ammattimaisuus kehittyy ennen kaikkea valvontakokemuksen myötä

Lisäämällä viranomaisyhteistyötä

Ammattimaisuutta helpottavia menetelmiä (1/2)

- Valvontasovellus
- Valvontakoordinaattori tmv.
- Valvontapalaverit vuosittain jossa keskustellaan valvonnan tavoitteista ja tavoista
- Palkka.fi
- Kalatalouden keskusliiton jatkokoulutukset

Ammattimaisuutta helpottavia menetelmiä (2/2)

- Yhteydenpitokanavat toimeksiantajaan kunnossa
- Valtuutukset ELYstä -> vaikka valvonta kuuluu kalatalousalueen vastuulle, ELYn pitää avata ikkunaa sille että tehokkaan valvonnan ja laajemman valvonta-alueen takaamiseksi valtuutukset voisi hakea ELYn kautta -> yhden luukun periaate, ei tarvitse kierrättää kaikkia kalatalousalueen kautta

Valvontakoordinaattori

- Tuntipalkattu
- Ei tarvitse olla erillinen henkilö vaan yksi valvojista
- Toimintamäärärahalla tai edistämismäärärahalla
- Koordinointi esimerkiksi whatsApp-sovelluksen kautta
 - Yhteydenotto matalalla kynnyksellä
- Valvojien aktivointi voi onnistua organisoimalla valvontatoimintaa paremmin alueellisella tasolla
- Koordinaattorilla tulee olla hallussaan valvonnan kokonaiskuva ja operatiivinen puoli sekä toimiva yhteys valtuutuksen antaneeseen osapuoleen
- Vastuuhenkilöjärjestelmän kautta valvojien yhteinen tietotaito saadaan tehokkaampaan käyttöön ja hyödyttämään kaikkia valvojia.
- Lisäksi hyvät käytännöt saadaan paremmin otettua käyttöön, kun valvojien kesken on tiiviimpää yhteistyötä

Ammattimaisen kalastuksenvalvonnan lisäämisen käytännön toimia

- Kalatalousalueiden ja/tai kalatalouskeskusten rooli valvonnan lisäämisessä
 - Valvontapalaveri vuosittain
- Valvontakoordinaattorin nimeäminen kalatalousalueelle
- Valvojalle maksettava korvaus
 - Tuntipalkka tai laskutuksen kautta
 - Mahtuu hyvin esim. edistämismäärärahan puitteisiin
- Edistämismäärärahaa kalastuksenvalvonnan kehittämiseen
 - Kalatalousalue
- Jos olet valvoja ilman valvonta-aluetta: ota yhteyttä paikallisiin osakaskuntiin
- Valvontakysely alueen kalastajille: valvonnan tehokkuuden ja tuloksellisuuden mittaaminen
- Aloitteleva valvoja kokeneemman valvojan mukaan opettelemaan
 - kyllä se siitä!
- Viestinnällä valvonnalle näkyvyyttä!

Ahven.netissä lisätietoja

- Mallilomakeita
- Kehittämissuunnitelma
- Tulevat koulutukset

www.ahven.net/kalastus/kalastuksenvalvoja/

Miten kalastuksenvalvojaksi?

Ohjeet ja malliasiakirjat

